

כבוד תוכנה

מלך: בן יוסף יוסף יוסף

אבריו, ואז הוא בצורת משכן ומקדש.

1) תוכנה כבוד

ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כלכליו וכן תעשו:

2) אלהים בקרב

הוא קשום לב אל אמרו: ושכנתי בתוכם. ולא אמר 'בתוכו'. והוא, כי הנה שמעתי לוקמים ספאן, כי עקר השראת שכינה באדם הוא, ולא בפית, מאמרו בתוכם.

3) כבודי כבוד

(ט) אח תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו ידוע כי המשכן וכליו הכל ציורים גשמיים לתבניתו מהם ציורים עליונים שהם דוגמא לחם, ומכלל הענינים הנפלאים הנכללים בו הוא מה שמצא המשכן על שלשה חלקים: לפנים מהפרכת, חוץ לפרכת שהוא אחל סווד, חצר המשכן, כנגד המציאות שנחלק לשלשה חלקים: עולם המלאכים, עולם הגלגלים, עולם השפלים, וכן מצינו אדם שהוא עקר הכל שהוא דוגמא המציאות בשלש חלקיה, ונקרא עולם קטן. והוא נחלק לשלשה חלקים: עולם הדבור, ועולם החיות, ועולם הטבע. חלק הראשון שבמשכן לשלשה חלקים: עולם המלאכים שהם כלים פנימיים בעלמים והם המרכבה לשם יתעלה, כמו שכתוב: וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה. וכתוב: יושב הכרובים, וזהו כנגד עולם המלאכים שהן צורות נפרדות בעלמות, והם שכלים נפרדים, מרכבה וכסא להקב"ה, וכנגדו באדם עולם הדבור, והוא הראש, שהוא משכן החכמה, ושם השכל שופע על המוח, כי הצדיק השלם מרכבה להקב"ה, וכמו שהיו אבות העולם, ושכינה שורה עליו במצות תפילין שבראשו ובזרועו כנגד תמוח וחלב שהם כנגד שני הכרובים, ומכאן יוכל להתבונן דוגמת המניח תפילין וכמה גדול כהו"א, החלק השני סחוץ לפרכת הוא אהל מועד ושם השלחן והמנורה ומזבח הקטרת שהן כלים נכבדים פנימיים, לא כמעלת פנימיות הראשונים, והם כנגד עולם הגלגלים שהן נמצאים נכבדים מספרים כבוד אל, והעולם מתקיים בתנועתם, וכנגדו באדם עולם החיות והוא הלב שהוא מהאברים הפנימיים שכל החיות הלוי בו וכל הגוף מתקיים בתנועתו, החלק השלישי חצר המשכן, בו היה מזבח הנהשת והוא מזבח העולה אשר עליו מקריבים הקרבנות ושם בעלי חיים מקבלו הסוד, והוא כנגד עולם השפלים הזה שהוא בעל חיה ותסוד, וכנגדו באדם עולם הטבע והוא מהטבור ולמטה כי משם באה החיות, והוא ראשית הסוד הגוף כי החסוד הוא סבת החיות שאם לא נמצא הסוד בעולם לא חיתה מצטרפת חיות, הא למדת שהמשכן על שלשה חלקים כנגד שלשה חלקי המציאות, שעליהם אמר דוד ע"ה: ברכו ה' מלאכיו גבורי כח, ברכו ה' כל צבאו, ברכו ה' כל מעשיו, וכן שלמה בנו אהו הדרך הנה רומנו בשלשה פסוקים זה אחר זה: בספוק ראשון, החייו כערוגת הבשם, השני, ידיו גלגלי זהב, השלישי, שוקיו עמודי שש, וכבר בארתי בענין הסוד.

4) כבודי כבוד

כת. ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה, ח), ושכנתי 'בתוכו' הנה ליה למימר, אלא אמר ושכנתי 'בתוכם', כי כל אדם קחוב לעשות מקדש, ודבר זה נהג תמיד, והוא קחוב (ח"א דף קכ"ט ע"א ע"ב), כי התפילין שהם סוד המרעבה, שאדם מניח, הוא המקדש, גם יטהר האדם את עצמו וכל

ל. ואחר שיתעורר האדם, שהוא תמונת המשכן והמקדש, אז יקריב בו קרבן, והוא התפילה.

5) כבודי כבוד

דברי הרמב"ם ז"ל בספר מרכי ההצלחה שמבאר עניני המשכן בדמיון לתמונת האדם: הכרובים מורשי כנפים למעלה — הגם כנגד התנועה והנשימה המחיות הלב, והוא ענין רוח הקודש חבא מן הכרובים, סוככים בכנפיהם על הכפורת — הוא במשל תחת כנפי הריאה שהם שחים באמת, ומשכן הארון והגנות בו לוחות העדות — כנגד משכן חלב, כנאמר כהבם על לוח לבך, ושבעת גרות המנורה — כנגד החמשה חושים והמדבר והמדמה, באופן שהשנים חושין וכוונותיהן לצדו ית' כנא אל מול פני המנורה וכו', וכו', ועיי'ש, ובקצרה הנה דבריו שם כי המשכן הוא האדם: כל סוד קדושתו של המשכן וזה במה שהוא כדמיון האדם, והאדם הנעשה והנברא בצלם אלהים הוא אות וסימן למציאות השם בסוד, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם (יחזקאל א, כו) ונאמר (איוב יט, כו) ומבשרי אהות אלוהי, לשון השליח.

6) כבודי כבוד

ובל אלה הן עבודות השיבות לארון ולכרובים, אשר הם במדרגת הלב והראש המרחקת עליו, והצדק לאלה כלים ושמים, כגון הכיור וכו' ומלקחים ומחיתות וקצרות וכפות ומנקיות וסירות ומזלגות וזולת זה, והצדק לדבר שישמר אותם — המשכן והאהל ומכסוהו: ולשמר הכל — חצר המשכן וכליו, והצדק לנושאים לכל אלה, ובסוד האלהים לזה בבני לוי, שהם הקרובים, כל-שכן מעת העגל, שנאמר: ונאספו אליו כל-בני לוי" (שמות ל"ב, כו). ובסוד שבדברים, והוא: אלעזר הכהן — לנכבד שבדברים וסדק שבהם, כמו שאמר: ופקדת אלעזר בן-אהרן הכהן, שמן-הקמח וקטרת-הסמים ומנחת-התמיד ושמן-המשחה (במדבר ד"ט), כל אלה אשר נתלית בהם האש הנובה והדקה, ואור החכמה והדעת, ואור הנבואה באורים ותמים: ובנבדקת שבכתות הלויים אחריו — והם: בני קהת — לשאת האבנים הפנימיים, כגון: הארון והשלחן והמנורה והמזבחות וכלי הקדש אשר ישרתו בהם, ובהם נאמר: כפי-עבודת הקדש עליהם, בפתח ישאו" (במדבר ז"ט), בשם שאין לאבנים הפנימיים עצמות העוזרות לגשיאתם, אלא הפחות והרוחות נושאים אותם עם מה שבדק בהם: ובמי שמתחם מהלויים, והם: בני גרשון — נשיאת האבנים הרבים החיצוניים, והם: יריעות המשכן ואהל מועד ומכסהו ומכסה התקש: ובמי שמתחם, והם: בני מררי — לשאת האבנים הקשים, קרסיו, קרשיו, בריחיו, עמדיו וארניו" (שמות ל"ג, ו) ונעזרו שמי הכתות בנשיאתם בעגלות, כמו שאמר: שמי העגלות — לבני גרשון, וארבע העגלות — לבני מררי, כפי עבודתם (עין במדבר ז"ז-ח).

גם על זאת יתחד לב האדם מעם הקדש, שהוא מולל בתבניתו כל המחוז והעולמות בעלם, (א) כמו שיתבאר א"ה להלן בפרק ו' ובשער ב' פרק ה', שהו הפה הקדש והמקדש העליון, והלב של האדם, אמצעייתא דגופא, הוא קלילות הכלל, נגד הבית קדשי קדשים, אמצע הישובי, אכן שתיהן, מולל כל שרשי מקור הקדושות כמוהו, וקמוהו ו"ל במשנה פרק מפלת השחר (ברכות כ.) יכונ את לבו כנגד בית קדשי הקדשים.

ובזהר שלח (קס"א סוף ע"א) תא חזי, פד ברא קודשא בריה הוא בר נש בעלמא, אתקין ליה כגונא עלאה יקרא, ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעייתא דגופא דתמן שריא לפא כו', כגונא דא אתקין קודשא בריה הוא עלמא, ועביד ליה חד גופא, כו' ולבא שראי באמצעותא וכו' דהוא תוקפא דכלא, וכלא ביה תליון כו', וההיכל לבית קדשי הקדשים דתמן שכינה וכפרת וכרובים וארון, והכא הוא לבא דכל ארעא ועלמא, ומתכא אתגונו כו', [בוא וראה, כאשר ברא חסב"ה אדם בעולם, משו אותו כדוגמה עליונה נבברה ונתן לו מוח ותקפו באמצע גופו ששם שורה הלב, ובאפו זה התקין חסב"ה את העולם וצשחו גוף אחד וכו' והלב שורה באמצע שהוא תקפו של כלם והכל תלוי בו וכו', וההיכל (מקוה) לבית קדש הקדשים ששם שכינה וכפרת וכרובים וארון, וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם. ומכאן נזונים וכו'] ע"ז שם בארז"ל.

אם כן, בעת אשר יתור האדם לחשוב בלבבו, מחשבה אשר לא טהורה בנאוף ר"ל. הרי הוא מכניס זונה, סמל הסנאה, בבית קדשי הקדשים העליון נורא בעולמות העליונים הקדושים ח"ו, ומגביר ר"ל כחות הטמאה והסטרוא אחרא בבית קדשי הקדשים העליון, הרבה יותר ויותר ממה שנגרם התגברות כח הטמאה, על ידי טיטוס בהציעו זונה בבית קדשי הקדשים במקדש משה.

וכן כל חטא אשר כל איש ישראל מכניס בלבו ח"ו אש ורה, כקצם או שארי תאוות רעות ר"ל, הלא הוא ממש בענין הפתוב (ישעיה סד, י') "בית קדשנו ותפארתנו אשר וגו' היה לשרפת אש", הרחמן יתברך שמו יצילנו.

וזה שאמר השם ליחזקאל (מג ו') "את מקום פסאי גו' אשר אשמן שם בתוך בני ישראל לעולם ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי גו' בזנותם גו' צתה ירחקו את זנותם גו' (ושכנתי בתוכם לעולם":

הנחיה כי המשכן והמקדש היו כוללים כל המחוז והעולמות, וכל הקדשי קדשות בעלם, כל עמיו וגנזיו עליומיו ותדריו וכל כלי הקדש, כלם היו בגמא עליונה בעלם, ומת, תבנית העולמות הקדושים, וסררי פדשי התרפקיה הפה יקדם דוד ושמואל תרואה, "הכל מיד ה' עליהם חשפיל כל מלאכות התבנית". (דה"א כח, יט)

ואמר ר"ל בפרק איזהו מקומו (נחם נ"ד ב') מאי דקמייב [וזהו הוא ושמואל וישבו בנות וגו' ב"רפ"ה"] וכי מה ענין גזירת אצל רבה אלא שהיו יושביו ברמה, ועוסקין בגזיו של עולם כו' [ויפירש"י, למצוא מקום לבית הקדושה מן התורה] ויש בתנחומא (ריש ספורי) שהוא שסיל נגד גריאת העולם, ומנה שם בשרון קלל הענינים שהיו בגריאתה, שהפיה היו גם כן במשקנה ולבו אמר הפתוב בעצאלא "ואמלא אותו רוח אלקים בתבונה ובדעת" ושמות לא,

ג. כי באלו הג' דברים נבראו העולמות, כמ"ש (משלי ג') "ה' בתבונה יסד ארץ ונוגן שמים בתבונה [בדעתו תהומות נבקעו] וגו' ועין זחר ופסודי רכ"א איי ושם רל"א ב"י] ובהנה תדש (תרומה ל"ה ע"ג) ע"ז שם בארז"ל [ולבו אמרו ז"ל (ברכות ג"ה א') יוצע היה בעצאלא לקרף אותיות שנקראו שמים וארץ, ולכן האדם מעם הקדש, שכולל גם כן כל סררי בראשית וסררי התרפקיה כלל הבריאה בעת, הוא גם כן דגמת ותבנית המשכן והמקדש וכל עליו, כמ"ס בסדר התקשרות פדשי אבריו וגידיו וכל בחותמו, (וכן מוזכר בזהר עלל תבנית המשכן וכליו, שהמה רמוזים בעלם באדם, אחר פאתו יגשו כסדר.

לזאת, הרי כי נדאי עקר ענין הקדש והמקדש ישרית שכינתו יתברך, הוא האדם, שאם יתקדש עצמו כראוי, בקיום המצות בעלם, שהם תליונו גם כן בשרשן העליון, בשרשי אבריו השעור קופה כביכול של כלל כל העולמות בעלם (וע"ז זחר תרומה קס"ב כ') ואת המשכן תעשה גו', הא תכא רוא דיתורא כו"י ע"ז שם היטב), אז הוא עצמו המקדש ממש, ובתוכו ה' יתברך שמו, כמ"ש (ירמיה ו') היכל ה' היכל ה' הפת, וכמאמרם ז"ל "ושכנתי בתוכם", בתוכו לא נאמר אלא בתוכם כו'.

וזה שאמר רז"ל (בתובות ה' א') גדולים מעשי צדיקים, יותר ממעשה שמים וארץ, דאלו במעשה שמים וארץ כתיב (ישעיה מת, ג) "אף נדי יקרה ארץ וימיני טפחה שמים", ואלו במעשה צדיקים כתיב "מקדש ה' כוננו יריד"י" ושמות טו, יט, פתחו במעשי צדיקים וסימנו ראיתם ממקדש, כי כן באמת שהצדיקים על ידי מעשיהם הרצויים לתניו יתברך, הו הם מקדש ה' ממש.

ויש לומר על דרך זה הקתוב (שמות כה, כז) "ועשו לי מקדש גו' בקל אשר אני מראה אותו וגו' וכן תעשו", ורז"ל נרשו (סנהדרין ט"ו) וכן תעשו לרדוות.

ולרפנו יש לומר גם כן שרופה לומר, אל תחשבו שמתקלית כננתי ויא ציחת המקדש החיצוני, אלא מרעו שכל תכלית רצוני בתבנית המשכן וכל עליו, רק לרמוז לבם שפמנו תראו וכן תעשו אתם את עצמכם, שתהיו אתם במקציתם הרצויים בתבנית המשכן וכליו, בעלם קדושים ראויים ומתקנים להשרות שכינתי בתוכם ממש, וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם דקרא, שכל אשר אני מראה אותו את תבנית המשכן וגו', תכלית כננתי ששם תעשו את עצמכם.

וכן אמר הוא יתברך שמו לשלמה, אחר גמר בנין המקדש (מלכים א' ו') "הבית הזה אשר אתה בונה" הוא רק "אם תלך בחסתי גו' ושכנתי בתוך עמי ישראל" דקרא.

לזאת כששקלנו פנימיות המקדש שבתוכם, אז לא העיל המקדש החיצוני, ונתרסו וסודותיו ותקנא ליעלו.

וזה שאמר השם ליחזקאל (מ"ג) "הגד את בית ישראל את הבית וקבלמו משונותיהם גו', ואם נקבלמו מכל אשר עשו צורת הבית ותכונתו ומוצאו ומובאו וכל צורתיו ואת כל חסותיו וכל צורתיו וכל תורתיו, חודע אותם וכתב לעיניהם וישמרו את כל צורתו ואת כל חסותיו ועשו אותם", והוא מבאר, ובתרגומו ואם יתבצעו מכל דעברו במחיהו צורת ביתא וטייסייה כו'.

ב. ענין תמידין ע"פ חז"ל חלק ב

(ט) נמצא, כי עיקר דירת השכינה אינה אלא כנפש הזכה, והיינו (ע"ז) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (ע"ז) בתוכו לא נאמר, אלא בתוכם. מירוש בתוך קרבם, וכן זו היא בחינה אחת מענין כריאת האדם, על ידי הנשמה שהיא (ע"ז) חלק אלוה ממעל, יעל ידי תקיפה (ע"ז) מתדבק עם האדם להצילו, וכאשר יקראחו -- שיענהו, וכמ"ש (ע"ז) "ואח לצרה יולד", וכיוצא (ע"ז) "קראני ואענהו, עמו אנכי בצרה, אוהצהו". זו בחינה בישראל יותר מהאומות. וכאשר יסתכל האדם בענין זה, יתלחכ נפשו באהבה, ויאמר בלבו, הראוי אני, כן אדם קרוץ מחומר, עפר ואפר, שהקב"ה (ע"ז) (ע"ז) "ששמי השמים לא יכלכוחו", והוא רוצה לדור עמו, ומה אני, שיבא המלך העליון לדור בביתי, ראוי הוא שאעשה לו דירה נאה שיבא לדור עמי, על דרך שאמר דוד המלך ע"ה (ע"ז) "מתי תבוא אלי וגו'" כדפירשנו, לעוסק בתורה.

חינוכי הוא מקום השראת השכינה

הנביא אמר (ישעיה טו א) "השמים כסאי והארץ הדם רגלי, אי-זה בית אשר
בנו לי, ואי-זה מקום מנוחתי", וכתוב (מלא ה כו) "הנה השמים ושמי השמים לא
יכלכלוך", וכתוב (ישעיה ו ג) "מלא כל הארץ כבודי", והיינו שאין בית שאסור להשכין
בו את השכינה, והנה מצד שני כתוב (שמות כו ה) "ועש לי מקדש, ושכנתי בתוכם",
שהקב"ה צמצם את השכינה בבית זה, וכוונתו, שאמר (מובא ב"אלשיך") 'בתוכי לא
נאמר, אלא 'בתוכם', בתוכו של כל אחד ואחד, נמצא שהקב"ה צמצם את שכינתו
בראש שלך שגורלו כטפח! הראש שלך הוא מקדש! שם הוא מקום השכינה! האם
כך פירשנו כאשר למדנו פרשת חרומה? האם הבנו כך את הפסוק "ושכנתי בתוכם"?
האם אפשר לשבת ולדבר דברים בטלים לאחר שקראים פירשה זו? הרי השכינה
נמצאת כאן! אני מרומם יותר מכל דבר מרומם, יש לי את הדבר המרומם ביותר
בעולם, מקום השראת השכינה נמצא בתוכי, ואילו אני מבוה, מזולזל ומלכלך אותו,
וכפרט אם הם דברים אסורים.

10

הנהגות החדשים
מאת הרב א' ז' ס' כ"א

תרס"ד פתח ואמר: ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו', הא הכא רוא
דחודא, דהא תקונא דמשכנא מכמה דרגין איהו, דכתיב ביה תנית המשכן
אחד. לאתחזאה דכל שייפין דגוסא, כלתו רוא דגוסא חד.
תרס"ה בכר נש אית ביה כמה שייפין עלאין ותחתאין, אלין פנימאין
לגו, ואלין כאתגליא לבר, וכלהו אקרונ גופא חדא, ואקרי בר נש חד, בחבורא
חדא אוף הכי משכנא, כלתו שייפין כגונא דלעילא, וכד אתחברו כלא כחדא,
כדין כתיב והיה המשכן אחד.
תרס"ו פקודי אורייתא, כלא שייפין ואברין, ברוא דלעילא, וכד
מתחברין כלתו כחד, כדין כלתו סלקן לרוא חד. רוא דמשכנא, דאיהו
אברין ושייפין, כלתו סלקין לרוא דאדם, כגונא דסקודי אורייתא, דהא פקודי
אורייתא, כלתו ברוא דאדם, דכר ונוקבא, וכד מתחברין כחדא, אינון חד, רוא
דאדם, מאן דגרע אמילו פקודא חדא דאורייתא, כאלו גרע דיוקנא דמדינתנו,א,
דחא כלתו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם, ובגין כך כלא סלקא ברוא דחודא.
תרס"ז ועל דא, ישראל אינון גוי אחד, דכתיב ואתן צאני צאן
מרייתי אדם אתם, וכתוב וימי כעמך כישראל וגו'.

11

הנהגות החדשים
מאת הרב א' ז' ס' כ"א

חומת התבנית

בזהר הקדוש פרשת תרומה (דף קס"ב) וזה לשונו: כבר נש
אית ביה פמה שייפין עלאין ונספאין, אילין פנימאין
לגו, ואילין באיתגליא לבר (עיי' בדברינו הקדמה ג ביאר חלוקה זו),
וכלהו אקרונ גופא חדא, ואקרי בר נש חד פתחורה חדא.
אוף הכי משכנא קלהו שייפין פגונא דלעילא וכד מתחברין
כולא פתחא קדין כתיב "והנה המשכן אחד", פקודא אורייתא
קלהו שייפין ואברין ברוא דלעילא וכד מתחברין קלהו כחד
קדין סלקין לרוא חד, רוא דמשכנא דאיהו אברין ושייפין,
קלהו סלקין לרוא דאדם, כגונא דפקודי דאורייתא, דהא פקודי
אורייתא קלהו ברוא דאדם, ובגין כך קלהו סלקא ברוא דחודא
עד כאן לשונו:

כמבאר נגלה כמו שכתבנו שהאדם ואבריו והתורה ופקודיה,
והמשכן ופקודיו, דומים זה לזה, ומכוננים אלה לעמת
אלה:

ואמנם אף כי לא באתי בסוד ד' לכוון בזה איזה התנחלות
פרטי בפנימיותו, עם כל זה אמיתא ביה משעורא
דלקא (אם לא אשנה פרוזה), שפפדיון פנים של האדם
מצירים בדמותו וצלמו ארון הקודש, ומקרוכים הפנאים בקנים
בקדש הקדשים, והמנוחה והשלטון ומזבח הקטרת הפנאים
בהיכל הקדש, ומזבח העולה המזבח חצרה המשכן. כי הנה

הפרצוף נחלק לשלושה חדרים (או מדרגות או מחלוקות,
מקראם איה שמונה), החלק העליון (או הראשי במעלה)
הוא המצח המגן על המוח שבתוכו המוחף משגי קרוימים,
שמתאה העשוי כמו שק מקיפו סביב גם למטה (וזלת מקום
הקשכת חוט השדרה בעורף), וכמו שאמרנו ז"ל: תינתא דמתנח
ביה מותא. למטה מקונו הם העינים והחוטם במקומותם,
העינים משגי צנדי הפרצוף והחוטם באמצעם משוף קלפי
הפה למטה יותר מהעינים, והוא המחלקה או המדרגה השנייה.
למטה מהם הוא הפה שהיא מדרגה שלישית, שענינו וקשירתו
והצטרפותו בקלאכתו הן בפעלת הדבור הן בפעלת האכילה
ולשניה, הוא הכל בהתאחדו והתקשרו עם אברי הגוף הנמוכים
מקונו, שהם הקנה והנשט ראשי אברי הנשימה והאכילה
שבבטן. והנה איתא בזהר הקדוש שהמחש יס לו שלשה חללים,
קראום בזהר הקדוש (בא"י ובא"י) מלת חללי דגולבלתא, והפה
משקן של חב"ד, חקמה בימין, בינה בשמאל, דעת באמצע.

כמבאר לירדעי הן:

סימן כז

עגלה נצריה מערכת שבצת הפלים הקדושים הפנימיים
שבמשכן, ונראה איה הם מתחלקים ומכוננים לעמת
חלוקת פרצופו של האדם בשלש מדרגותיו הנזכרים. המצח
המגין על המוח הוא פגור קדש הקדשים, ולכן היה העין
שבתוכו עליו קדש לדי' על מצח הפה הגדול. ובתוכו המוח
עם שלושה חללי משקן לחקמה בינה ודעת. וכן לעמדתם
בקדש הקדשים הארון ושני הפרוכים (ושני הפרוכים הם אקא
ואקא חקמה וכינה, עין מבוא השיר בפסוק עושה אור למר
אחי הגאון רבי יחיאל נשמתו ערן). קרוב אחד מקצה מזה
מימין, וקרוב אחד מקצה מזה משמאל, והארון באמצע (דעת
מקריע). ונתבאר בזה מערכת החלוקה הראשונה:

החלוקה השנייה בפרצוף הם שתי העינים והחוטם, ולעמדתם
ההיכל, ובתוכו המנוחה בדרום ושלטן בצפון ומזבח
הקטרת באמצע. והתחנסות מזבח הקטרת נגד החוטם, אך
למותר להצריך דברים בזה, כי החוטם הוא הפרייה, והקטרת
הוא להרית, ומקרא כלא דבר הפתוח (דברים לג. ט): "וישימו
קטורה באפיד", וכמו שרית הקטרת מעורר הקול הנשמע בין
הפרוכים, בדאיתא בזהר הקדוש (ירקא ט), הן חללי החוטם
מביאין הרים חשוב אל המוח משפן הנשמה. וכמו שהחוטם
הוא באמצע הפרצוף, הן מזבח הקטרת הוא באמצע ההיכל
נוכח הארון אשר בקדש הקדשים, כמבאר בכתוב (שמות ל)
וצען רש"י שם פסוק ו. וכמו שבין שתי העינים החוטם נמוך
ואינו מספיק ביניהם והוא משוף קלפי משה אל הפה, כך
מזבח הזהב באמצע ועומד באמצע בין השלטן והמנוחה ומשוף
קלפי חוץ קמצא, ופרש רש"י קלפי מזבח לצד פתח ההיכל.
וכדאיתא ביומא (ג): ושם פריה ונוקמיה להבייהו, ופרש רש"י
מבין ביניהו. ומשני פינן דכתיב ואת המנוחה נכח השלטן,
בעינן דחוו אפדרי, עין שם, והוא מפש בצורת שתי העינים
והחוטם:

החלוקה השלישית הוא הפה הפרצוף אדם ולעמתו הוא
מזבח העולה נכח פתח אהל מועד נכח מזבח
הקטרת מעצרב למזרח, ומכוננים זה לעמת זה, הפה אוכל
והמזבח אוכל, כמו שקראו ז"ל הקרבנות אכילת מזבח (חילין
כ"א). ונתבאר בזה התחנסות פרצוף אדם לשלש מחלוקותיו.

סימן ב

וכה איום ונורא המפנה הזה, על זאת נהרד לב האדם, בראותו כי הקדש והמקדש מקונים ומחוסים בפרצומו בשלשית מחלקותיו, וכי המלח בשלשית תרניו נצרך אל הארון אדם אשר ילע קדש" (משלי כ, כה וכתב רש"י: קדשם נלשל וקדש סעברות קלוקל את גרשותו), תרחקו ותברך שמו יצילנו!

הכי קרא שמם צינים כי המה עוצנים אותך בקל פינותיך אשר תפנה שם. ועל זה אמר המקונן בהתבוננו על התרפן לחקר מה היא הנסיבה שגורם כל זה, ואמר אשר משש כל קלי כפי אבריו, בוחן ומצא מי היה בעוקריו יותר מכלם, והשפיל כי האשם תלוי בעינים יותר מכל האברים, וכמו שאמר ז"ל העין רואה ואחר זה הלב חומד, ואחר זה קלי המעשה גומרים. ואלקלא העין ראתה לא חמד הלב ולא פעלו עולה כלי המעשה. והנה אמרו ז"ל (קהל רבה על הפסוק מקהלת ט, יד): "עיר קטנה" — זה האדם. "ואנשים בה מצט" — אלו אבריו של אדם, שהמה בנות עירו, וזהו שאמר מי עולל לי התרפן? והשיב לעצמו (איכה ה, כא): "עיני עוללה לנפשי יותר מכל בנות עירי", שהם יתר האברים, והוא מבאר:

ואיך לא תכסך בושה שפאשר ישאלוך בעמך למשפט, איה הקדשה אשר נמשך לכבוד אחריה? פשיב, היא בעינים, למרות עיני כבודו ותברך אשר נכתם דרכי איש, לכן נצר נא עיניך, האר אותם במאור התורה, אל זלזול דבריה מצניף, כי מהם תוצאות חיים:

סימן כ

ואמנם בשנחקר בסרטות התחטות העינים נגד המנוחה והשלחן, נמצא פי שמים רעות יש בעינים, וילעפתן שני תקוני תשובה המכונים בשלחן ומנוחה, ויבאדם בעזרת ה' ותברך. האמת היא מה שהגדנו בקמוף, והיא ראית הנאות, שמלבד שהיא סבה לתקנת הלב ולפעל כלי המעשה שנוצר, אלא שההסתכלות בעצמה היא לא תעשה, מנאה בספר תרדים פרק ב, ואמרו ז"ל (ברכות סא): [תנו רבנן: המרצה מעות לאשה מירו לידה כדי להסתכל בה, אפלו יש קידו תורה ומעשים טובים כמשה רבינו, לא יקנה מדינה של גיהנם, שנאמר:] "יד ליד לא יקנה רע", ואמרו עוד (פסוקי מכות לא, ט), מפני מה מנה הכתוב פקשיטין שבפנים עם פקשיטין שבחוץ, לומר לה שכל המסתכל באצבע קטנה של אשה, באלו הסתכל במקום התורפה, ואמרו עוד (ע"ז כ, [על הפסוק (דברים כג, י) "תשפרת מקל דבר רע", שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפלו היא פנויה, באשת איש ואפלו היא מכערת:

והענין השני תלוי בראית העינים, היא צרות עין, שקראוה תקמינו ז"ל (אבות פירק ב משנה יא) עין הרע. ואמרו ז"ל (ערכין טז) על שבועה דברים נגעים באים כו' ועל צרות העין, ואמרו (בבא מציעא קז): "והסיר ה' מקף כל חלי" (דברים ז, טו) אמר רב זו עין, רב לטעמיה, דרב סליק לבי קברי, עבד מאי דעבד (יודע מה ללחש על הסכרות והכח על כל דבר ודבר באיז מיתה מה, אם מת בזמנו אם עין רעה — רש"י), אמר צ"ט סתים בעין

הרע, ואחזי קנרף הארץ, ובפרט בתלמידי חכמים, דאמר רבי תנאי (בבא בתרא עה): קל מי שעיניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה (שלא להטותו מנקיו — רש"י), מתמלאות עיניו עשן לעולם הבא. ואמרו באבות דרבי נתן (פירק טז): עין הרע ביצד? שלא תהא עינו של אדם צרה במשנתו של חברו, מעשה באחד שהיתה עינו צרה במשנתו של חברו ונתקצרו סניו ונקטר וסלה לו, עד כאן. והוא ענף מן הקנאה ששנו חכמים עליה (אבות ה, כא) שמוציאה את האדם מן העולם. ויש עוד ענף צרות עין בשל עצמו, שרצה עינו מפת לאחר חילו (והסביל בין אמוץ הלב לצרות עין, כי אמוץ הלב הוא מצד עצמו, וצרות עין הוא מצד החילת שנהגה מנקסיו, אמוץ הלב מצד היותו, ורע עין מצד המקביל ונדברים ארכים אין מקומם (פה):

והנה המטמא עיניו בונות, רפואתו היא שיגד שנה מעיניו ויעסק בתורה, כדאיתא באבות דרבי נתן (פירק כ, א), אמר רבי שמעון בר יוחאי, כל הנותן דברי תורה על לבו מעבירין מסגו כו' הרהורי עברה הרהורי ננות, ועין נפש החיים שער ד פרקים לא לב בארץ, ומי שעינו צרה בשל אחרים או בשלו, רפואתו היא להתרגל שיהיו עניים בני ביתו ולצרוף שלחנו לאביונים, וטוב עין וברך, ועשר בשביל שתתעשר אמרו ז"ל (חענית ט, ו) ועין זהר הקדוש פרשת תרומה בענין קדשת השלחן: מאן דנהיב למסקנא, עין שם בארץ:

ולזה בחר ה' בשני כלים שהורים בהיכל קדשו, המנוחה והשלחן. המנוחה היא נגד התורה, כמו שכתוב (משלי ה, כג): "כי גר מצנה ותורה אור", ואמרו (בבא בתרא כה): הרוצה להתקיים (בהחמת התורה) ידרים, וסימנך מנוחה בדרום, והשלחן הוא נגד העשר להיטיב לזולתו, וכמו שאמרו ז"ל (שם): להעשירי, יצפין, וסימנך שלחן בעפון, ובפרצוף אדם מקננים לשניהם שמי העינים, הזמיני נגד המנוחה, למען עין הנאות, והשקאלי נגד השלחן, למען עין צרה, והם תכמה ועשר, תורה וצדקה, וקאמור:

סימן ג

והשלישי שבתלוקה השנית שבפרצוף אדם, הוא החוסם, והוא מכונן נגד מזבח הזהב שבהיכל, ובפרט תרדים, כתב דבשמים של עבודה זרה ושל צרות אסור להריות בהם, ואיכא עשה ולא תעשה בתורה. ונקמינו ז"ל דרשו (מכילתא יתרו סימן יד): לא תנאף, לא תהנה אף, שהוא החוסם, והנביא אומר (ישעיה ג, טז): "ויברגליהם תעפסנה", ואמרו ז"ל (יבמ ט): שהיה משילות מור ואפרסמון במנצליהן כו' ונקנס בהם כארס ככעס, ומסיים הנביא ואומר (שם שם, כד): "נתנה תחת בושם סך זקנה", והנה מתפארת (משלי ז, יז): "נפתי משקבי מר אהלים וקנמוני", כי ריח הבושם ממשיך לננות, ולכן הקדוש ברוך הוא פועל על צרות הננות, שהפעל נקרא גם כן "אף", ואמרו (בראשית רבה כו, ה, ויקיר כג, ט) בזמן שזנות בעולם אנדרולומוקיא בא לעולם, ולעמת זה הקטרת משיב האף (עין במדבר רבה ד, כ; תחומא תצוה יד, ועין רש"י במדבר יז, כא), ועולה לרצון לפניו ותברך, כמו שכתוב (דברים לג, י): "ישיומו קטורה באפך":

מן בתלוקה השלישית שהוא חסם לאכל וקננו מזבח העולה לאכילת קרבנות, וקשחם ושלום מטמא את פיו במאכלות

אסורות. פוגם למעלה בקדושת מוצה העולה, שאמרו ז"ל (סוף מנחות) שמיקאל השר הגדול עומד ומקריב עליו. והפתיח קראו טמאה (ויקרא יא, מג), אף שאינו אלא אסור, כגון קדשה וחלב ודם וכיוצא בזה.

הנה התבאר ענין פרוץ האדם, והשומר בקדושה בשלשה חלקיו, וזה לראות פני השכינה, כי הוא לא שנים אללל, ולכן לא יבוש להרים פניו אליו ותברך. ובשעה אדם פוגם פרוצו נאמר עליו "משנה פניו ותשלתהו" (איוב יד, כ) ובמציאות: (הוא קשה פניו ומשלת אותו שלוח עולמית ולא ישוב עוד). והנביא אומר "הפרת פניהם ענתה בם" (ישעיה ג, ט) וכתב רש"י: ופרים הם בעיות פניהם. והעידו על קדושה ה' האר"י לוריא וצוק"ל, שקשהנה רואה אדם בקניו הפיר בו אף חטא אחד קל. ואיתא בספר חרדים (פרק ד במצוות עשה החלויות בושט סימן א), וזה לשונו: ומעשה הנה פרוצו שנהר המקבל הגדול כמו"ה יצחק אשכנזי (הוא האר"י לוריא) ז"ל נספדל בפני פלמיד חכם אחד ואמר לו גרשם בקניו עון צער בצלי חיים, והנה אותו פלמיד חכם מפשפש בדבר עד שמצא שאשתו לא היטה ונתנת לפרגנולים מאכל בפקר. ואז צוה עליה לגבל להם הסבין בבקר וכן עשתה, והאר"י לא ידע, וקשראהו אחד זה אמר לו סר עונך, ושאלו מה הנה הדבר? והגיד לו, עד כאן דברי:

ואיך לא יבוש ולא נבלם אשר הקללנו פנינו בעוונותינו הרבים, אוי נא לנו כי כסתה קלימה פנינו, שחתנו צלמנו עד כי משחת מאיש מראה פנינו, טפפנו בפשעינו וחרו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומזכותו, היכלו, ושלשת פליו הקדושים והטהורים, קדש הקדשים והארון ושני הקדושים, אפה ד' חננו והשיבנו אליו ונשובה האר שני וננשעה ונזכה לחיות בועם ד' ולכר בהיכלו:

בביתך אלהים

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים | אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצַלְמֵם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:

קראו יונתן בן חנניאל

וַיִּבְרָא יי ית אדם בדיוקנה בצלמא יי ברא ומה פסאמו וארצו וקמי איברו בחלת מאה שמינו ומשא גידו וקרי טו עליו מושא יי וקלי יתה ברא ואקא ובר וימקא בנהוון ברא וחרו:

אדם רבוט צלמא א מיון יב

סימן יב

הקדמה ז

הראשונים זכרונם לברכה שמו מענים להתבונן ולהשפיל בעניני המשכן ותלוקת הדרי ופרקי היכליו, בתליו, עמודיו, וליחסם אל ענינים אשר בצד יחוסם ראויים הם שתשרה עליהם ובתוכם זיו השכינה וכבוד ה' כמו שהיה באמת, שנאמר (שמות מ, לד): "וכבוד ה' מלא את המשכן". עין פורץ (מאמר ב סעיפים כו-ח) ששהו ורפהו כהפארת אדם בנותח אבריו להיות גם הוא קדוש לד', כמו שנאמר (בראשית א, כו): "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". ואחר כל תקנות המשכן לא נאמר ושבתי בתוכו אלא "ושבתי בתוכם". מוהר"ע בעקדה יחסו אל העולמות העליונים הרוחניים, וכל אחד על פי דרכו וכוונה, וכוונה, ויחסהו באפן שיהיו שני הענינים

מבנים זה לעמת זה בדקדוק וחקר:

ואשר יגיד לי לבי לבנו בזה בכלל, הוא, כי כמו שהנה צריך ומכרח לתת לאדם תורה ומצוות לקדשו ולקרבו על ידן אליו ותברך, וכמו שכתוב (במדבר טו, מא): "ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם", ענין הוא נוצר בתלוקת אבריו גריו ועורקיו על פי תלוקת התורה והמצוה, וכמו שאמרו ז"ל (עין מדרש רבה ותחומא ריש פרשת כי תצא): רמ"ה מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים שבאדם, והראשונים יחסו גם כן שט"ה לא תעשה כנגד שט"ה גידים שבאדם (עין שער הקדושה לקדוש ד' רבי חיים רטאל וצוק"ל), כן בשאר אברים ותקנות הקדושה, לבנות לו מקדש, ומצאו בו מספר מפקד סכום המצוות מסכים למנינם התרי"ג בתלוקת אבריו, קרשיו, עמודיו, אדניו, מקסהו, אהלו ומספרו, האמנם כי לא כאתי בסוד ד' לבנו היחוס אשר בין אברי המשכן וכליו ובין פרי התרי"ג מצוות זה לעמת זה, עם כל זה נפלאה היא בעינינו שבאשר נספרם אחת לאחת למצוא חשבונם, נמצא מספרם עולה ומכונן למספר התרי"ג אשר מנו חכמים במנין המצוות, וקדריש רבי שמלאי שלהי [מסכת] מכות (כג: - כד:): (נרש רבי שמלאי, שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה, שלש מאות ושלשים וחמש לארון, קמנן ימות החמה, ומאמים וארבעים ושמונה, כנגד אבריו של אדם...), עין שם. - וזה פירוש:

- 48 קרשים, עשרים לדרום ועשרים לצפון ושמונה למערב.
- 100 אדני קסף, שפתי אדנים סחת הקדש האחר, הרי 96. וארבע לעמודי הפרוכת.
- 10 עשר יריעות הסתחנות של שש והכלה וארגמן ותולעת שני.
- 100 לולאות תכלת, תמשים בשפת החוברת האחת ותמשים בשפת השנית כנגדה.
- 50 קרפי ונהב לחבר את הלולאות.
- 11 יריעות עזים מלמעלה.
- 100 לולאות, תמשים ותמשים.
- 50 קרפי נחשת לחברן.
- 15 בריחים, תמשה בכל צד לשלש העדרים.
- 96 טבעות שקדן נכנסים הקריחים העליונים והסתחונים, שנים לכל קרש.
- 1 פרוכת, להקביל בין הקדש ובין קדש הקדשים.
- 4 עמודיו, שבהם תלוי גצי ששים מצפים ונהב (אדניו קבר נתחשבו בין מאת האדנים).
- 4 וריהם ונהב.
- 1 מסך לפתח האהל.
- 5 עמודיו.
- 5 אדניו אדני נחשת.
- 5 וריהם ונהב.
- 1 ארון.
- 1 כפרת, שהרי נאמרה בו עשיה לבדו.
- 1 פרוכים שנים ככתוב, ונאמר בם גם כן עשיה לבדו.
- 1 שלחן.
- 1 מגורה.
- 1 מזבח הקטרת.
- 1 מזבח העולה.
- 1 הכיור וכנו.

כי קן רצה ה' יתקברך במספר פקודיו ומצוותיו, שתולדת
קיימם הוא קרבתו יתקברך, קן באיש הישראלי הפרטני, קן
במשכן קבורו יתקברך באשה בקלל על ידי המקדש אשר צנה
לעשות לו קבל אשר הראה את משה בקר. ובכל אלה נשלמה
ההקדמה השביעית:

15 אם נהפך קרונה לא קרונה כזה *36

36. שמעתי מדידי הנעלה הרב חיים שלמה
הכהן פורטוביץ שליט"א, לדייק מלשון הפסוק
ככל אשר אני מראה "אותך", ולכאורה היה
צריך לכתוב "לך", ולמה כתב "אותך"? אלא
שכוונת הפסוק ללמדנו שאכן זה הוא
ה"אותך" האמיתי, להיות קדוש כקדושת
מקדש וקדשיו, שכל בן ישראל תיתכן אצלו
קדושה כדרגת המשכן ובית המקדש!

16 אם קרונה לא קרונה כזה

ומעתה נתעוררת נא
ונשא לנו ק"ו, אם תכלת הארגמן וכר ציורים של דוממים יבשים, כבר יש בכחם
לחביא את תבואת, אם המשכן שהנהו רק בתמונת האדם, שהנהו רק דומה
לדומה, בכחו להביא את הבר"ע, מעתה איכ מה כבר האדם בעצמו, אשר בצלם
אלהים ברא אותו, מת גדול כחו שלו וואם דמיון של ציור ותאור לבד - נמשך
עליהם החיים העליונים, מה כבר יש בדמיון של להבין ולהשכיל, בדמיון
של חכמות של מה הוא רחום אף אתה רחום וכר, שזה עיקר הצלם ותדמות ז